

Qaratsakkut kræfteqarneq

Imarisai

Saqqummersitsisooq: Neriuffiit Kattuffiat • 2012

Ilusaa siulleq, naqitnera siulleq

Ilioqqaasooq: Nuisi grafik

Assit: Johanne Olsen

Quppersakkamit uuminnga nutsigaaq: Hjernesvulster

Nutserisooq: Else Noahsen Olsen

Kukkunersiuisooq: Johanne Olsen

- 2 Aallaqqaasiut
- 3 Qaratsami tinunerup malunniutai qanoq ittuuppat?
- 4 Qanoq misissuisoqassava?
- 6 Qanoq napparsimatigaanga?
- 9 Katsorsaariaatsit qanoq ittuuppat?
- 16 Katsorsaariaatsinik allanik peqarpa?
- 18 Katsorsartinneq naammassippat qanoq pissaanga?
- 20 Ajorunnaarsinnaavunga?
- 22 Kræftimi peerneqarsinnaanngippat?
- 23 Sooruna qaratsami tinuneqalertartog?
- 24 Namineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?
- 26 Oqaatsit allattukkat
- 27 Suut allat aamma atuarsinnaavakka?
- 28 Sumi siunnersorneqarnissannik ikiorneqarsinnaavunga?
- 29 Neriuffiit Kattuffiat
- 30 Qaratsamut tunngasoq

Aallaqqaasiut

Kræftimik nappaatip suussusersinera inunnut amerlanernut tupannartumik kinguneqartarpoq. Qisuariaatsit assigiinngitsorujussuusarput. Amerlasuut annilaanganerujussuarmik tikinneqartarput, immaqalu nappaammik toqquteqarnissartik eqqarsaatigilertarlugu. Nappaatip suussusersinera inuit ilaanut iliuseqarnissamik sapilersitsisarpoq, tassani pissutaasarpoq suut tamarmik tassangaannaq siumut takuneqarsinnaanngitsutut aamma sualututut misinnartarmata. Allat nappaammik qaangerniarnissaanut katsorsarneqarnissaminnullu pilersaarusiortutik aallartittarput.

Qaratsakkut tinusoqarneq nappaataavoq ilungersunartoq. Katsorsaanerulli pitsaanerulersinneqarnissaa anguniarlugu ilisimatusarnikkut misissuisoqartuarpoq. Aamma katsorsarneqarsinnaanngitsumik nappaateqartunut kræftimillu ataavartumik nappaateqartunut.

Una atuagaaraq kræftimut tunngasut assigiinngitsut pillugit apeqqutigineqarsinnaasut akissutaannik imaqarpoq.

Aamma tassani sumi siunnersorneqarsinnaaneq allanullu ilittut nappaateqartunut attaveqarsinnaanerit tassani atuarsinnaavat.

Nappaatit atugaaneri assigiinngillat, taamaattumik nappaatit pillugu apeqquteqarfigisinnaasatit tassaapput nakorsat peqqissaasullu ilinnik katsorsaasut, taakku nappaativit qanoq ittuuneranik akissuteqarfigilluarnerusinnaavaatsit.

September 2008

Qaratsami tinunerit ajunngitsut ajortullu

Qaratsami tinuneq ajunngitsuusinnaavoq (*benign*), imaluunniit ajortoq (malign). Ajortut kisimik kræftimik taaneqartarput. Kisianni tinunerit taakku marluk suliarineri assigiissuteqartorujussuupput, taamaammat atuagaqqami uani ajunngitsut ajortullu eqqartorneqarlutik.

Kræftimik nappaat timimi allami pilersoq, assersutigalugu puanni, qaratsamut siaruaattarpoq, taanna taaneqartarpoq *hjernemetastaser*.

Qaratsami metastaserit pillugit atuarit uani
www.cancer.dk/hjernemetastaser

Qaratsami tinunerup malunniutai qanoq ittuuppat?

Qaratsami tinunerup malunniutai inummiit inummut assigiinngissinnaasarpup. Qaratsami tinuneq nalinginnaasumik malunniuteqarsinnaasarpooq, tinunerup qaratsami naqitsineq annertusittaramiuk, qaratsap ilaani malunniutit tinunerup nalaanniittut, qaratsami sulisut akornusersorneqarneri tassani pissutaallutik.

Malinniutit nalinginnaasut

Malunniutit nalinginnaasut takkunnerini tinunerup anginerulerneranik pissuteqartarpoq, tassani qaratserfik neruttorsinnaannginnami. Taamaalilluni tinuneq alliaartortillugu qaratserfimmi naqitsineq annertusiartuinnartarpoq.

Qaratsami naqitsinerup annertusiartuinnarneranut takussutissaasarpooq niaqorlunnerup sakkortusiartornera, qasoqqaneq, meriartarneq, isigisat akornusersorneqarneri, ilaatigullu inuup allanngornera. Katsorsarneqanngipallu qaratsami naqitsinerup annertusinera ilisimajunnaarutaasinnaavoq.

Malunniutaasartut aalajangersimasut

Malunniuteqarfigisami apeqqutaasarpooq qaratsami tinunerup sumiinnera. Nukillaarneq imaluunniit tallit nissullu nukillaanganerulernerat, malugissutit akornusersorneqarneri, isigisat akornuteqalernerit (assersuutigalugu illuatungaani isigisinnaasat ersikkunnaartarneri), oqalunniarnikkut akornuteqalernerneq (afasi-mik taaneqartarpoq), noqarnerit, tusaaniarnerlussineq aamma siutini siorsunneq (tusaaniarnermi sianiutit eqqaani tinuneqarpat), uissannguneq imaluunniit pitsorlussineq (tusaaniarnermi sianiutit eqqaani tinuneqarpat) imaluunniit sananeqaatit timimik qisuariartitsisartut akornusersorneqarneri (*qinerseq qaratsamut atasup* nalaani tinuneqarpat).

Inuit ataasiakkaat malunniuteqarfigisaanni apeqqutaasarpooq qaratsami tinunerup sumiinnera, malunniutaasartullu sapaatit akunnerini qaammatiniluunniit pilieriartulikkajunnerusarpup. Tinunerit arlaqarpata, malunniutaasartut taagoriikkagut amerlanerusinnaappup.

Malunniutaasartut pillugit atuarnerugit uani
www.cancer.dk/hjernesvulster

Qanoq misissuisoqassava?

Nappaatip suussusersinnginnerani misissortinnerit arlallit ingerlattariaqarput.

Neurologiskimik misissortinneq

Siullermik nakorsap sianiutit ingerlaarfii misissoqqaassavai, misissuinerlu taaneqartarpoq neurologiskimik misissuineq, tassani ilaatigut nukiit qanoq nekeqartigineri, ataqatigiissaarineq, qisuariarnerit, annernartumullu qanoq qisuariarnerit misissuiffigeqqaassallugit. Sianiutit ingerlaffii ajoquteqarnerinik takussutissaqarnerisut misissuinermi siunertaavoq.

Scanning (maligaasat atorlugit misissuineq)

Nakorsat tinuneqarninnik pasitsaassaqaruni, scannertinnissannut innersuutissavaatit, *CT-scanning*-imut imaluunniit *MR-scanning*-ertissallutit. MR-scanning-ip qaratsami aqinnersat takutissinnaavai, CT-scanner-illu saanernut naleqqunnerulluni, takutissinnaagamigit.

Misissugassamik peersineq

Nappaat aatsaat suussusersineqarsinnaavoq tinunermit misissugassamik peersilluni allisitsiutikkut misissorneratigut. Tinunerlu qaratsamiittoq ajortuuppat ajunngitsuuppalluunniit katsorsarneqartussaavoq, taamaammat nakorsat misissugassamik pilattaanermi peerseqqaartuaannartarput.

Pilattaasoqarnissaa ajornarpat, CT-scanning imaluunniit MR-scanning atorlugu misissugassamik peersisinnaapput. Qaratserfiup iluanut putuarannguakkut meqquteeraq atorlugu nakorsaq misissugassamik peersisinnaavoq.

Misissuinerit allat

Inuit ilaanni pisariaqartarpoq allanik aamma misissuiffigineqarnissaat. Assersuutigalugu *PET-scanning* imaluunniit *SPECT-scanning* atorlugu misissuisoqartarluni.

SPECT-scanning-i atorlugu ujaasissut imerpalasoq radioaktiv-iusoq ilummut tissalutsinneqartarpoq. Taannalu kræftip tinunerinut pisarpoq. PET-scanning-ip pitsaaqutigaa timi tamaat ataatsikkut taassuminnga misissuiffigineqarsinnaagami.

SPECT-scanning qaratsami aap ingerlaarfiisa assitalersorneqarneranut atorneqartarpoq. Ujaasissut imerpalasoq radioaktiv-iusoq sallaatsumik aap-pit ingerlaarfiinut tissalutsinneqassaaq, taassumalu kingorna qaratsat scannerneqassalluni.

Elektrodet (EEG) ikiorsiullugit qaratsap ingerlaarnerata elektriskiusup uuttortaaneratigut noqartoqarsinnaanera aamma takuneqarsinnaavoq.

Qanoq napparsimatigaanga?

Ajorunnaarnissannut periarfissat nalilersorniarlugit aamma katsorsartinnerpit pitsaanerpaamik ingerlanissaa anguniarlugu nappaativit sumut killissimanagera nakorsat ilisimasariaqarpaat. Pisut amerlanerpaartaanni pilatsereernikut aatsaat nappaativit sumut killissimanagera oqaatigisinnaalertarpaat.

Qaratsami tinunerit amerlanersaat (ipiutaasartat pilerfiisa) qanoq ittuuneri malillugit aamma kræftip sananeqaataasa qanoq ajortigineri malillugit aggornilersorneqartarput. Suna atorlugu katsorsaanaissaq pitsaanerusoq anguniarlugu, taakku paasissutissat marluk pingaaruteqartarput.

Killiffinnik aggornilersuineq

Allisitsiummi misissugassamit piikkap misissorneratigut nakorsap takusinnavaa qaratsami tinunerup qanoq ittuunera, aamma tinunermi sananeqaatit qanoq ajortigineri. Qaratsami tinunerit qaffasissuseq 1-imii 4-amut aggornilersorneqartarput, tassani apeqqutaalluni qanoq sukkatigisumik alliarthorner-sut. Qaffasissuseq 1 isumaqarpoq tinuneq arriisumik alliarthortoq, aammalu ajungitsuusinnaasoq. Qaffasissuseq 4 isumaqarpoq, tinuneq sukkasuumik alliarthortoq, aamma ajortuulluni.

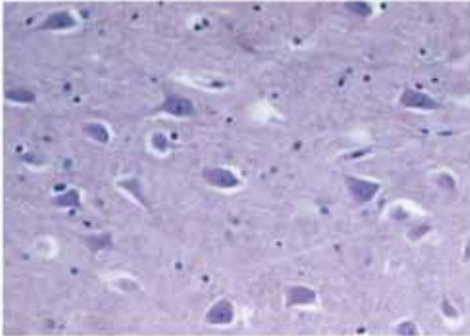
Nalinginnaasorujussuuvoq qaratsami tinuneq sananeqaatinik assigiingitsunik qaffasissuilinnik imaqarsinnaammat. Tinuneq suussusersineqartarpoq sananeqaatit ajornerpaat malillugit.

Sananeqaatit ajortut qaffasissusaat ataqatigiinnersut takuneqarsinnaajuannangilaq, (malignitets-graden), aamma nappaat qanoq ingerlassanersoq. Tinunerit ilaat ajortorujussuit qinngortaalluni katsorsaanermi imaluunniit kemortinnermi sunnertiasuararsuusarput, kisianni tinunerit ajungitsut inissisimanageri pissutaallutik peerneqarsinnaaneq ajorlutik.

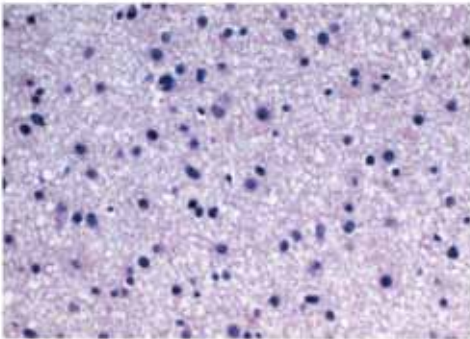
Qaratsami tinunerit qaqutigorsuaannaq qaratsap avataanut siaruaattarput, tassami qarasaq immikkut ittumik assiaqutalimmi aak ingerlaarfegarami.

Qaratsami tinunerit assigiingitsut

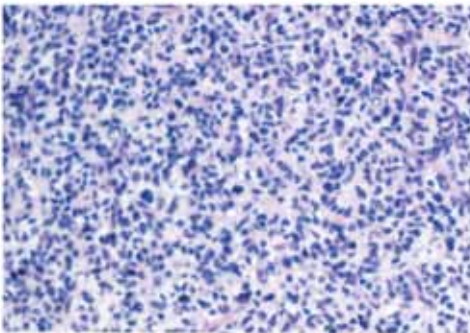
Qaratsami tinunerit assigiingitsut amerlasoorpassuupput. Qaratsap ipiutaasartaani tinusoqarsinnaavoq, tassalu qaratsap iluaniilersarlutik, allat qaratsap ameraasaanit kaanngaraluartut. Qaratsami tinunerit ipiutaasat kaanngarfii malillugit taaguusersorneqartarput. Assersuutigalugu gliome-t tinunerupput qaratsap ipiutaasartaanit kaanngartut (glia) aamma meningeome-t tinunerullutik qaratsap ameraasaanit kaanngartut (menginges).

Qaratsap ipiutaasartaa
ajunngitsoq.
(50-eriaammik allisitaq).

Qaratsami tinuneq
(Astrocytom)
qaffasissuseq II.

Qaratsami tinuneq
(Astrocytom)
qaffasissuseq III.

Qaratsami tinunerit nalinginnaanerpaajusut takkutikkajunneri

Glioblastoma multiforme – qaratsap ipiutaasartaanit kaangartoq aamma sukkasuumik alliaartortoq.	20-25 pct.
Astrocytomer – qaratsap ipiutaasartaanit kaangartoq.	20 pct.
Ependymon – qaratsap ipiutaasartaanit kaangartoq.	3-5 pct.
Oligodendrogliom - qaratsap ipiutaasartaanit kaangartoq.	2-5 pct.
Medulloblastom – nappaatip aallartinnerani kaangartut, suli inerilluarsimangitsut. Medulloblastom meeqqani takkutikkajunnerusarpoq.	2-5 pct.
Meningeom – qaratsap ameraasaanit kaangartoq.	15-20 pct.
Neurinom (Schwannom) - sianiutiniittuaannartoq, Tusaasaqarfiit sianiutaanniikkajuttartoq.	6-8 pct.
Hypofyseadenom –qinersimi qaratsamut atasup sananeqaataanit kaangartoq.	6-8 pct.
Allat	8-10 pct.

Tusarfik:

Paulson, allallu: Klinisk neurologi aamma neurokirurg, 1996, 3. udg. FADL's forlag.

Qaratsakkut tinunerit pillugit annertunerusumik
uani atuagaqarsinnaavutit

www.cancer.dk/hjernesvulster

Katsorsaariaatsit qanoq ittuuppat?

Katsorsaanissami apeqqutaasarpoo qaratsami tinunerup peerneqarsinnaanera periarfissaqarnersoq, tinunerup suunera aamma angissusaa, apeqqutaasarpoolu illit suliaritinnissat sapinnginnerit. Taamaammat katsorsartinnissaq napparsimasumiit napparsimasumut assigiinngitsuusarpoo. Qaratsami tinunerit pilattaa-nikkut, qinngortaanikkut, kemoterapiimillu suliarineqartarput. Tassani pineqarput pilatsinneq qinngortartinnerluunniit, imaluunniit taakku marluk atorlugit katsorsaaneq. Inuit ilaat qaratsakkut tinunerup suliarineqalinnginnerani noqar-nissamat pinaveersimatitsisussamik nakorsaaitortinneqartarput.

Prednisolon (Binyrebarkhormon),

Inuit amerlanerit qaratsamikkut tinuneqartut prednisolon-inik iisartagaqartarput, tannalu tassaalluni *binyrebarkhormon* (tartut sanilequtaata ameraasaa sananeqaatit timimik qisuariartitsisartut akornusersorneqannginnissaanut atu-gassaq). Nakorsaataavoq, ilaatigullu qarapas imertaqalernissaanut pinngitsoortitsisussaasoq (*ødem*).

Prednisoloninik atuinermi saniatigut sunniutaasartut.

Prednisolon-imik atuinermi saniatigut sunniutaasartut arlaqarput, kisianni katsorsarneqarnermi angusassannut saniatigut sunniutaasartunut sanilluikkaanni pitsaasuullutik. Tinunerup sunniutaasa ilaannut malunnartumik iluaqutaasarpoo, aamma qaratsami imeqalernermit katsorsaataasinnaasumik allamik pitsaanusumik peqanngilaq.

Isikkup allangornera aamma saniatigut sunniutaasinnaasarpoo. Kiinaq ammalorsisinnaavoq sinngortillunilu (taaneqartarpoq qaammatip kiinaa). Oqi-maannerulertoqarsinnaavoq, orsullu naami annertusiartornera malillugu timi pualanerulersinnaalluni. Aamma tallivit nissuvillu nukiisa annikilliarorneri malugissavat. Saniatigut sunniutaasartut aamma ilagaat sukkorneq, tassani timivit inuussutissanik suliarinninnera allangortinneqartarami. Ameer saattuarannorsinnaavoq isigiuminaassilluni, taamalilluni aak katersuutiasuararsuanngortarluni.

Ilaa aqajaqquminni isseqarpallaalernermik malunniuteqartitsisarput, immaqalu aqajaqquminnik aanaartoqalersinnaallutik. Pisut ilaanni aqajaqqumi aanaarneq malunniuteqaaqqaanngikkaluarluni pilersinnaasarpoo, tassani prednisolonip timip qisuariarnissaa annikillsittaramiuk taamalu malunniuteqaaqqaanngitsoorsinnaasarluni. Aqajaqqup aanaartoqalernissaanik aarlerinaat nakorsaamik allamik annikillsinneqarsinnaavoq.

Binyrebarkhormon-imik atuineq sukkasuumik annikillisikkiartorneqartari-aqarpoq, taamaalilluni timip iisartakkamik taamaatitsiartornissaanut piffissaq atorluarneqarsinnaammat. Binyrebarkhormon-imit malunniutit, iisat annikilliar-tornerat malillugu annikilliertussapput. Pisut ilaanni assersuutigalugu sukko-req malunniutit ataavartumik nappaatigineqalersinnaasarpoq.

Pilattaaneq

Scannerinermi qaratsami tinuneqartoq pasitsaanneqarpat, taava pasitsaassi-neq uppersinariarlugu imaluunniit pasitsaassinerinnaansoq takuniarlugu napparsimasut tamangajammik pilattarneqartarput. Imaassinnaasarami aama, qaratsakkut aanaartoornerup kingorna imaluunniit ajuaqalersimanerup kingunerisaanik qarasaq ippinnartoqartoq.

Pilattaanermi tinunerup peerneqarnissaa siunertaajuaannartarpoq, pilat-taanerulli nalaani tinunerup peernissaa mianersornartuusarpoq, peqatigitillu-gulu qaratsap qaqugorsuarmut ajoqusernissaa pinaveersaarneqartarluni. Tinu-neq qaratsami itisuumi inissisimasoq peerneqarsinnaaneq ajorpoq. Tinuneq tamakkerlugu peerneqarsinnaanngikkaangat, nakorsa q misissugassamik peer-sisarpoq (biopsy), peersinngikkunilu sapinngisani tamaat atorlugu tinuneq an-nerpaamik peersiviginiartarlugu.

Ilaanakortumik peersinermi ilinnut malunniutaasut annikillisinneqarsin-naapput, qaratsami naqitsineq appartinneqartarmat. Tinunermik ilaannakor-tumik peersinermi tinunerup ipiutaasartaata annertussusaa annikillisinneqar-tarpoq, kingornalu qinngortarlugu kemorluguluunniit katsorsarneqartarluni.

Qaratsami pilatsinnerit amerlanerpaat tamakkiisumik sinitsitsinikkut inger-lanneqartarput. Aammalu timip ilaanik qerititsinikkut pilattaasoqarsinnaalluni, taaneqartarporlu 'eqqumalluni pilattartinneq'.

Tinuneq periaatsit assigiinngitsut atorlugit peerneqarsinaavoq. Tinunerit ilaat ultralyd atorlugu peerneqarsinnaapput, taassumalu tinuneq aserorter-tarjaa. Periuseq taanna qajassuarnarpoq. Pilattaasoq pilattaanermini isigi-saqarluarnerussammat, ilaatigut atorneqartarpoq sianiutinut sumiissusersium-mik taaneqartartoq (Neuronavigation).

Shunt

Qaratsap putuagut imertaqarpallaalissapput, taava *shunt* annikinneru-sumik pilattaanikkut ikkunneqarsinaavoq. Shunt-i sulluliuvoq taki-sooq amitsuarannguaq, taassumalu qaratsami imertaqalerneq ilum-mut ingerlaartissinnaavaa soorlu naap iluanut, tassannaanniillu timip nammineerluni milluassallugu. Shunt-i imaarsaatit atorneqartarpoq. Kisianni imarsaat tamaallaat qaratsap putuani atorneqarsinaavoq, imertami sananeqaatit akornanni ødem-imiunngitsoq.

Imaappoq, pilattaasartoq tikkuaammik elektroniskiusumik qarasaasiamut atasumik atortoqartarpoq, illillu CT-scanningit imaluunniit MR-scanningit qarasaasiamut ikkusimareertarluni. Tikkuaat atorlugu qaratsami sumiinnerluni takusinnaavaa, taamaattumik iluamik eqqorlugu pilattaanissaq annertuumik periarfissaqarpoq.

Pilatsinnermi saniatigut sunniutaasartut

Qaratsakkut pilattartinneq imaannaanngitsuvoq, aammalu qaratsap ajoqusersinnaanera aarlerinaateqartuaannarluni. Qujanartumilli napparsimasorpassuit pilatsereernermik kingorna ajorneq ajorput. Pilatsereernerpit kingorna peruluttut inaanni ulloq unnuarlu siulleq nakkutigineqassaait. Amerlaqaat pilatsereernermik aqaguani milluaatit kusertitsissutillu allat peereernerini makissinnaalereertartut. Amerlappullu pitsannguallannertik ingerlaanaq malugisaraat, tassani pissutaavoq niaqqumi naqitsineq peerneqartarpat.

Napparsimasulli ilaat sivisuumik ajornaanngitsuinnaanngitsumilu pilatsereeraangamik inuuniluttarput, ataasiakkaat pilatsereernermik kingunitsiannua anersaartuuteqarlutik innanganissaq pisariaqartittarpat.

Qaratsami pilattaanerit tamarmik qaratsap sulisuisa sunnernessaat aarlerinaateqartuaannarpoq, pissutigalugu qarasaq pilattaaffigissallugu ajornakusoornartarami. Qarasaq aamma ajoquserneqarsinnaavoq pilattaanermi (ødem) imaluunniit qaratsami aap ingerlaarfia akornuteqalerpat. Tamanna assersuutigalugu nukillaarnermik, noqarnermik, imermik katersuuttoqalernermik, oqalunniarnikkut isiginiarnikkulluunniit akornuteqalersitsisinnaavoq. Akornuserneq pilatsereernerup kingorna takuneqarsinnaalertarpoq, qujanartumilli ilaatigut sungiusarnikkut iluarseqqissinnaasunik.

Allat nappaatip allatut pissuseqalerleri pilatsinnermi ikit aseruttoorne-

risinnaavaat, imaluunnit qaratsap ameraasaaniissinnaallutik, meningitissingajattut itnut. Aseruuttoorneq antibiotikamik katsorsarneqarsinnaakkajuppoq, ilaannili pilattaaqinnissaq pisariaqarsinnaasarluni.

Pilattaanerit amerlanersaat nappaatip allatut pissuseqalertoofigineqarneri ikittunnguusarput, taamaalisoqanngivissinnaasarlutillu.

Qinngortartilluni katsorsartinneq

Qinngortartilluni katsorsarneqarnermi kræftip sananeqaatai aserorterneqartarput. Qinngortartinneq annernartoqarneq ajorpoq, qinngortartinnerillu tamarmik minutsialunnguani pisarlutik. Qaratsami kræftip sananeqaatai kisimik qinngortarneqartarput. Qinngortaammik nutaaliaasumik ipiutaasaq ajortoq eqqoqqissaarlugu qinngortaasoqartarpoq. Taamaattumik qinngornerit tinunermi sananeqaatit ajortut kisiisa qinngortarsinnaavaat, sananeqaatit ajungitsut pivallaarnagit. Taamaalilluni sananeqaatinik ajungitsunik akornusiilluni sunniuteqartitsisinnaaneq sapinngisamik annikitsuararsuanngor-tinneqartarpoq.

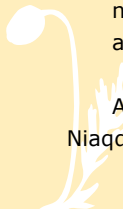
Napparsimasut tamangajammik unitsinnagit qinngortarneqartarput, uninngikkaluarluni.

Pujortartaruit pilatsinnermi nappaatip allatut pissuseqalernissaata aarlerinaatai pilatsinnginninni pujortarunnaarnikkut annikillissinnaavatit. Nappaatip allatut pissuseqalersinnaanerit aarlerinaatit ukuupput, aseruuttoornerit, uummatikkut aamma puakkut ajornartorsiuteqalerneq, ikimik aanaarneq maminnerlu. Pujortartarnerup aamma qinngortartinnerup iluaqutaanissaa annikillissinnaavaa.

Imigassamik killissat qaangerlugu imertaruit pilatsinnermi aamma nappaatip allatut pissuseqalernissaanik malitseqarsinnaavoq. Atuinnerpit appartinneratigut nappaatip allatut pissuseqalernissaanut aarlerinaatit annikillissinnaavatit.

Aamma takuuk qupperneq 25.

Niaqqup silataanit qinngortartinneq ingerlanneqakkajuttarpoq. Niaqqup

ilusaanut kuitsivimmut sanasoqartarpoq, taannalu qinggartartinninni atusavat. Nalinginnaasumik sap. akunneranut arlalinnulluunniit ullut tallimat qinggartartittassaait. Qinggortaaneq katsorsaaneruvoq ataasiaannarluni atugassaq.

Qinggortaalluni katsorsaanermi stereotaktsisk ilaannikkut atorneqartarpoq. Katsorsaaneq taanna qinggornerit assigiingitsorpassuarnit aggerfearlutik assigiingitsunilu inissisimallutik imaluunniit qinggorfeqarlutik ingerlaartuartarput. Taamaalluni tinunermi namminermit qinggornerit annertusisarput, ipiutaasarlu avatingguaniittoq annikitsuaranguamik qinggorneqartarluni, qinggorneqangivittarluniluunniit. Katsorsaaneq ataasiarluni arlaleriarluniluunniit pineqartarpoq, apeqqutaasarpoq tinuneq qanoq ittuunerseq qanorlu angitiginersaq.

Qinggartartilluni katsorsartinnermi saniatigut sunniutaasartut

Qinggartartilluni katsorsartinneq saniatigut sunniutaasartunik kinguneqartitsisarpoq, inuilli katsorsartittut assigiingitsorujussuarmik qisuariartarput. Saniatigut sunniutaasartut takkutiaartarput, katsorsartinnerullu nalaani takkutikkajuttarlutik, imaluunniit sapaait akunneri ikittunnguit iluanni takkuttarlutik. Allat katsorsartinnermit ukioq ataaseq qaangiukkaangat aatsaat malugisaqartarlutik. Saniatigut sunniutaasartut amerlanerit qinggartartilluni katsorsartereernermit piffissaq sivikitsunnguaq qaangiukkaangat iluarsisarput, kisianni saniatigut sunniutaasartut ilaat sivisuumik atorneqartarlutik.

Qallikkut qinggortaalluni katsorsaanerup ameq uararsimasutut ilisillugu sunnertarparaa, aamma aappillernermit ungillinerimilluunniit takkutoqarsinnaasarpoq. Katsorsakkap nalaa sapinngisaq tamaat silaannarissumiitinneqartariaqarpoq, seqinertippallaanginnissaalu sianigisariaqarluni.

Qaqorsaait allallu assigisaat qinggartarfigineqartup nalaanut mianersuunissaat pitsaasuvoq.

Nutsat qinggartartiffiup nalaaniittut katagakkajuttarput. Nujaqannginerit sivilsuppat nujaasanut pisinissanni tapiiffigineqarsinnaavutit. Immikkoortortami sulisut ikiorsinnaavaatsit.

Saniatigut sunniutaasartut allat niaqorlunnerusinnaapput merianngunerusinnaallutillu, tassani pissutaavoq qaratsap ipiutaasartaa qinggortaanermi qisuariartarmat pullalerluni. Pullanneq iisartakkanik binyrebarkhormon-ninik iluaquserneqarsinnaavoq.

Qallikkut qinggortaalluni katsorsaaneq piffisami sivilsuumi puiguttormik malitseqarsinnaavoq, pingaartumik eqqaamasinnaasat annikillinerini. Qaqutigoorporli napparsimasoq ima ajortigilertarmat imminut isumagisinnaajunnaartarluni.

Stereotaktisk-imik qinggortaalluni katsorsaaneq immikkut atorneqartarpoq, taamaattumillu taakkuninnga saniatigut sunniutaasartunik nasataqartarani. Stereotaktisk-imik qinggortaalluni katsorsaanermi saniatigut sunniutaasartut sunniunnerinut pissuteqartarpoq qaratsap ipiutaasartaa tinunerup eqqaaniittarmat. Taamaammatt stereotaktisk-mik qinggortaalluni katsorsaaneq taamaallaat tinunernut minnerusunut atorneqartarpoq, aamalu qaratsap sananeqaatai pingaaruteqartut eqqaaniingitsut, assersuutigalugu isigisanut sianiutit.

Kemortinneq

Kemortinneq nakorsaait atorlugit sanaqqaatinik toqoraanermi katsorsaalluni atorneqartarpoq. Kemortinneq iisartaganngorlugu imaluunniit taratsersuutikkut kusertillugu tunniunneqartarpoq. Taratsersuut amitsuarangguvoq sullulik, taannalu taqqakkoortillugu nakorsaait aammut akulerutinneqartarpoq timimilu tamarmi ingerlaartarluni. Kemortinnerit assigiingitsut atorneqartarput. Katsorsartinninni uninngasariaqanngilatit.

Qaratsami tinunerit ilaat siullermik kemortinnikkut katsorsarneqartarput, amerlanertigulli kemortinneq qinggortaalluni katsorsaanermut ilassutitut atorneqartarluni. Qaratsami tinunerit assigiingitsut tamarmik kemortinnikkut sunniuteqarneq ajorput.

Kemortinnermi saniatigut sunniutaasartut

Kemortinnermi nakorsaat timimi tamarmi ingerlaartarpoq. Taamaammat kræftip sananeqaatai kisiisa nungusarneq ajorpai, sananeqaatit ajunngitsut aamma ilannguttaramigit. Annertungaatsiartumik saniatigut sunniuteqartit-sisarpoq, kisianni iluarseqqikkajuttarput.

Kemortillutit katsorsartinninni saniatigut sunniutaasartut nakorsaatip pisavit qanoq ittuunera apeqqutaalluni takkuttarput. Saniatigut sunniutaasartut nalinginnaanerusut tassaasinnaapput kajumiinnnerit, qasoqqaneq, nererusukkunnaarneq, meriannuneq, meriarnerit, nutsanillu katagaaneq.

Katsorsaannermi nakorsaatit nutaat

Qallunaat nunaani piffissami matumani qaratsakkut kræfteqarlutik napparsimasunut ajorunnaarsinnaanngitsunut misiliilluni katsorsaaneq ingerlanneqarpoq, taanna kemortinneq qinngortartinnerlu nappaammut sunniuteqarsinnaanngikkaangata atorneqartarluni. Katsorsaaneq nakorsaatit marluk akuleriissinnerisigut ingerlanneqartarpoq, tassalu Bevacizumab (Avastin®) aamma Irinotecan (Campto®). Taakkuninga katsorsaanerup allanik taqaaqqanik pinngortoqqannginnissaa akiorneqartarpoq, tassanilu kræftimik tinu-nerni taakku takuneqakkajuttaramik, kræftimillu tinuneq taamaalilluni "nerisarluni". Nakorsat pilersaarutigaat katsorsaannermi nakorsaat nutaaq atuut-silerniarlugu, tassalu Cetuximab (Erbix®).

Sulisut ilinnik katsorsaasut oqaloqatigikkit

Qinngortartillutit katsorsartissaguit imaluunnit kemortissaguit, saniatigut sunniutaasartut qanoq ilillutit annikillissinnaaneri pil-lugit sulisut siunnersuutininik ilitsersuinerinillu ikiorsinnaavaatsit.

Katsorsaariaatsinik allanik peqarpa?

Misileraalluni katsorsaaneq

Misileraalluni katsorsaaneq ilisimatuussutikkut katsorsaariaatsimut nutaa-
mut misissuineruvoq, sunniutigisartagaali naqqa tikillugu suli iluamik paasi-
neqanngillat. Assersuutigalugu nakorsaat nutaaq akuersissutigineqanngin-
nerani napparsimasunut nammineerlutik peqataarusuttunut misilittaatine-
qaqqaartarpoq.

Nalinginnaasumik maleruagassaqaqngilaq kina katsorsaanicukut misile-
raanermut akuersaassanersoq. Ilaatigut kræftip qanoq ittuunera aallaavigi-
neqartarpoq aamma nappaatip suussusersiniarnerata nalaani katsorsaaso-
qassanersoq, imaluunniit kræfteqaqqilernermi katsorsaaniissaq aallartinne-
qassanersoq. Aamma apeqqutaatinneqartarpoq tinunerup qanoq atsiginera
siaruaassimanageralu. Aamma apeqqutaasarpoq siusinnerusukkut katsorsar-
neqarsimaneq.

Misileraalluni katsorsaanermi aalajangersimasumik pilersaarusiortoqar-
tarpoq (allattaaveqarluni) napparsimasut qanoq amerlatigisut katsorsartis-
sanersut, qanorlu katsorsaaneq sivilutigissanersoq il. il.

Atuagaqqami **“Kliniske forsøg”** (nakorsaaserinermi misilittaanerit)
atuakkit aamma takuuk www.cancer.dk/forsog

Misileraaluni katsorsaaneq

Misileraalluni katsorsaaneq katsorsaaneruvoq suli misileraaffigineqanngit-
soq imaluunniit suli iluamik uppernarsineqanngitsoq. Katsorsaanermi qaqu-
tiguinnaq allattaavilersortoqartarpoq, aamma inunnut katsorsarneqarnis-
samut periarfeerutivissimasunut atortinneqartarluni. Siunertarineqarpoq
kræftimik napparsimasut inuunerminnillu navianartorsortut piviusoq aalla-
vivalugu sapinngisamik ajunnginnerpaamik katsorsarneqarnissaat.

Misileraalluni katsorsaaneq kræfteqartunut immikkoortortaqaarfimmi an-
nertuumik immikkut ilisimasaqartuni aammalu ilisimatusarnermut immik-
koortortaqaarfinnut attuumassuteqartuni ingerlanneqartarpoq. Peqqinnissa-
qaarfimmi nakorsap peqqinnissamat qullersaqarfik aqutugalugu napparsima-
sut katsorsartinnissamat tassunga innersuussutigisarpai. Suliamullu paasisi-
masaqartunut ataatsimiititaliap peqqinnissamat qullersaqarfik misileraalluni
katsorsaaniissaq pillugu siunnersuuteqarfisarlugu.

www.cancer.dk/eksperimentel (misileraaneq, aamma Øst danmarkimi kræftip Immikkoortorta qarfiisa peqatigiiffianni takuuk (SKA) www.skaccd.org

Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut atorlugit katsorsaaneq

Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut atorlugit katsorsaaneq katsorsaariaasiuvoq peqqinnissaqarfinni nakorsat nalinginnaasumik neqeroorutigineq ajugaat. Innersuussutigineqarsinnaanngilaq katsorsaannisamut neqeroorutit akuerisaasutaaq naaggaarnissaat. Kisianni illit nammineerlutit neqeroorummik allamik ilassuteqarnissannik toqqaasinnaavutit. Maluginiartariaqarpalli periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut atorlugit katsorsaanermi qaqutigunnaq iluatsittoqartarmat, taamaattumik iluaqutissartaanik saniatigullu sunniutaasartunik qulakkeerlugu ilisimannittoqanngimmat aamma ilisimasariaqarpat. Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut ilaasa peqqinnissaqarfimmi katsorsartinnerit sunnersinnaavaat. Taamaattumik nakorsavit tunniussaaniit allaanerumik katsorsarneqaleruit nakorsarivavit oqaloqatiginissaa pingaaruteqarpoq.

www.cancer.dk/alternativ (qinigassaq alla)

Katsorsartinneq naammassippat qanoq pissaanga?

Nalinginnaasuvoq katsorsartereernerpit kingorna nukillaangaguit qasusutullu misigisimasutit. Napparsimasorpassuit tamatuma saniatigut kingunerluuteqartarput, tamannalu inuunerminni sungiunniartussaavaat. Katsorsartinnikut ilaasa nuna kaajallallugu kræfti pillugu siunnersuisartut ikiuniarnerat tapersersuinerallu atoraangamikku iluaqutigisartorujussuaat aamma Piginnaanngorsaqqittarfiup Dallund-ip neqeroorutai. Takuuk qupp. 28.

Nakkutiginninneq

Katsorsartinnerpit naammassineraniit ukiuni tallimani siullerni immikkoortortaarfimmi onkologiskimut nakkutigineqarnissannik neqeroorfigineqasaatit, imaluunniit siutip-qingnap-qungatsillu-immikkoortortaarfianut aamma neqeroorfigineqarsinnaavutit. Tinunerit pullannerit imaluunniit ikit makkumangitsut maluginiartassavatit. Imaangilaq kræfti takkuteqqimmat taamaalisut, kisianni qanimut misissorneqartariaqarput.

Kræfteqaleqqinnissamut annilaanganeq

Katsorsartinnerpit naammassimmat taava ima paasineqassanngilaq illit kræftimik napparsimasutut imaluunniit ilaqutaasutut nappaat puigorluinnassagit inuunerillu sionatigut inuunerisimasattut ingerlateqqissinnaallugu. Kræftimik napparsimanikut kræfteqaleqqinnissaminnut annilaangassuteqartartut amerlapput, timimillu qanoq innera eqqummaariffiginerulertarlugu.

Illit aamma taamatut annilaangassuteqaruit, immaqa iluaqutaasinnaasaaq nakorsarisat ernumanerit pillugu oqaloqatigigukku. Kræfteqarlutik napparsimanikkut misilittagaat aamma iluaqutigisinnaavutit. Kræftimut akiuniartut attaveqarnissannut ikiorsinnaavaatsit, assersuutigalugu kræfteqarlutik napparsimasut attaviinut.

Pujortartaruit kræfteqaleqqinnissamut aarlerinaat pujortarunnaarnikkut annikillissinnaavat.

Aamma pinaveersaartitsinertut atorsinnaasarpog imigassamik killiisinnaasarnissaq, tassalu peqqinnissamut qullersaqarfiup qanoq anertutigisumik imertarnissamik killiliussaa malikkukku.

Siunnersorneqarnissat ilitsersorneqarnissallu pisariaqartikkukkit nakorsat oqaloqatigiuk.

Noqartarneq

Qaratsami tinuneq inuit ilaannut noqartalersitsisinnaavoq, pissutigalugu noqarneq naqitsinermik imaluunnit qileqqumik qaratsap ameraasaani malunniuttoqartarmat. Noqarneq qiluneruvoq, tamannalu qaratsap sananeqaataanik akornusersuutinit aallartinneqartarpoq. Noqarnerit ilaat sallaannerupput, ilaalu sakkortusinnaallutik.

Tinuneq tamaat peerneqaraluartoq, noqartalerneq pilatsereermermi peerneq ajorpoq. Pisuni amerlanerpaani noqartarneq nakorsaatinik katsorsarneqartarpoq, qaratsallu elektriske-mik aallakaatitsinera aalajaallisartarpaa. Noqarnerpit nalaani annernartumik malugisaqartassanngilatit, namminerlu qaangiuttarpoq. Noqartarneq nalorninermik misigititsisinnaavoq, tassani illit imminut aqussinajunnaarnerit susoqarsimaneralu eqqaama-sinnaannginnakkit.

Illit qanigisatillu annertunerusumik atuarsinnaavusi uani

www.epilepsi.dk

Ajorunnaarsinnaavunga?

Kræfteqalersimanermik kalerrinneqarneq amerlanerit tupassutigisarpaat. Amerlasuut toqunissartik ingerlaannaq eqqarsaatigeqqaartarpaat. Qaratsami tinuneq nappaataavoq sualuttoq, aamma nappaatip qanoq pinissaanik tinunerup sumiinnera suunersorlu apeqqutaavoq.

Ajorunnaarsinnaaninnut periarfissat qaratsami tinunerup qanoq ittuunera apeqqutaatillugu takuneqarsinnaasarpoq. Qaratsami tinuneqarlutik napparsimasut siunissami qanoq iliorsinnaanerannik tunngasut ataani atuarsinnaavatit. Pingaaruteqarpoq eqqaamassallugu nalunaarsuusiorneq illit qanoq inninnik naliliisuunngimmat.

Nalunaarsuusiorneq qanoq oqariartuuteqarpa?

Nalunaarsuusiorneq inunnut arlalinnut naatsorsuussaavoq, inunnut ataasiakkaanuunngitsoq. Nappaativit killiffia, qassinik ukioqarnersutit, arnaanersutit angutaanersutilluunniit, allanik nappaateqarnersutit, inooriaatsivit qanoq ittuunera, timikkut qanoq innerit, taakku aallaavigalugit nappaatip qanoq pinissaanik missiliuisoqartarpoq. Napparsimasut ilaat ajorunnaarlunnarsinnaasarput, ilaasa qaratsamikku tinuneqarnertik ataavartumik pigilersarpaat. Nappaativit qanoq pinissaata missiliornera nakorsannut apequtigisinnaavat, kisianni nakorsavit qularnaatsumik akissuteqarnissaa ilimagissanngilat.

Uani eqqartorneqarput qaratsami tinunerit takkukkajunnerpaat, nappaatillu qanoq pinissaanik missiliuineq. Uani napparsimasut ataasiakkaat eqqartorneqanngillat, nappaatilli agguaqatigiissillugu inissisimanera pineqarluni.

Meningeomer

Tinuneq tamakkerlugu peerneqarsinnaagaangat ajorunnaavittoqakkajutarpaq. Tinunerit tikinneq ajornakusortumi inissisimasut, taamaammallu tamakkerlugit peerneqarsinnaanngitsut naaqqittarput, immaqalu pilattaqqinneqartariaqartarlutik. Tinunerit ilaat allaninngarnit takkuteqqinnissaat ilimanaateqartarput. Pilatsereernerpit kingorna ukiut arlallit qaangiukkalarpataluunniit misissortikulasassaaitit. Tinunerit ilaat ukiualuit qangiukkangata takkuteqqissinnaasaramik, aamma tinuneq tamakkerlugu peerneqarsimagaluarpalluunniit. Taamaammat ukiut tallimat-qulit kingorna maligaasat atorlugit misissortittarnissaq innersuussutigineqarpoq (kontrolscanning).

Neurinom

Tinunerit taakku tamakkerlugit peerneqarsimatillugit takkuteqqittarneri akuttusoorujussuupput. Allatulli ajornartumik tinuneq sinneqartillugu peerneqarsimagaangami, kingorna sinnikoq taanna arriitsuarannguamik naaqqis-sinnaasarpog.

Hypofyseadenom

Hypofyseadenom-it ilaat tamakkerlugit peerneqarsinnaasarpog, takkuteqqingisaannartarlutillu. Allat tamakkerlugit peersimangikkaanni arriitsumik naasarpog, pilatseqqinnissarlu pisariaqalersinnaalluni. Tinunerit sananeqaatit timimik qisuariartitsisartunik pilersitsisartut pineqarpata, taava malunniutit ilai tamakkerlugilluunniit tammassappog, tinuneq tamakkerlugu peerneqarpog, sananeqaatit qisuariartitsisartuinik pilersitsisartut nalinginnaasunngooq-qissallutik. Nappaat *akromegali* pissutaalluni timi allanngorartoqalersimappog, taava allanngorneq ataavartumik atugarineqalertarpog, aamma katsorsartinneq iluatsilluaraluarpalluunniit.

Astrocytomer, oligodendroglioner aamma ependyomer

Tinunerit ilaat piivneqarsinnaappog, aamma pilatsinnerup kingorna ukiuni arlalinni inuusoqarsinnaalluni. Pisut ilaani tinuneq ajunngitsoq tamakkerlugu peerneqarsinnaaneq ajorpoq, taamaammat kingusinnerusumi malunniutinik ippinnartoqaaqilertarpog. Napparsimasut amerlanerit ukiuni tallimani qulini-luunniit inuusarpog, ilaallu sivisunerusumik. Napparsimasut anaplastiske oligodendroglioner-llit, siusinnerusukkullu kemortinnikuunngitsut, kemortillutik katsorsarneqarsinnaappog.

Ependyomer-it takkutikulasuupput. Tinuneqarfigisimasannilu tinuneqaaqqileruit pilatsissaatit. Qaratsami tinuneq siaruaassimappog qinngortartillutit katsorsartissaatit. Siusinnerusukkullu qinngortartissimaguit, taava kemortillutit katsorsarneqassaatit.

Glioblastoma multiforme aamma Astrocytomer qaffasissuseq 3

Glioblastoma multiforme qaratsami tinunerit ajornersaasa ilagaat. Astrocytomer Glioblastoma multiforme aamma qaffasissuseq 3 tamakkerlugit peerneqaraluaangamilluunniit naaqqittuaannartarpog. Qaffasissunik gliomernik tinuneqaaqqilerneq pilatsinnikkut katsorsarneqakkajuttarpog, arlalitsigullu anniarunnaarsitsinermik kinguneqartarluni. Napparsimasut inuusunnarusut pisoqasaanit inuunerat sivisunerusarpog.

Kræftimi peerneqarsinnaanngippat?

Qaratsami tinuneq ajorunnaarsinnaajunnaartarpoq. Taamaattoqarpallu nakorsat anniarunnaamissutaasinnaasumik katsorsaansamim neqeroorsinnaapput. Anniarunnaamisitsiniarluni katsorsaaneq ajorunnaassutaaneq ajorpoq, kisianni inuuneq sivitsorneqarsinnaavoq pitsaanerulersinneqarlunilu.

Anniarunnaarsitsiniarluni katsorsaaneq

Qaratsami imertaqarneq pissutaalluni naqitsineq annertusiarpoq, taannalu ilaatigut prednisolon imaluunniit ventili (Shunt) atorlugu ikiorserneqarsinnaalluni. Ventili qaratsap putuneratigut sullulimmut plastikumt ikkullugu ilummut ingerlatinneqartarpoq. Takuuk qupperneq 10.

Tinunerup nalaani imertaninnerup annertusiarpornera prednisolon-imik aamma ikiorserneqarsinnaavoq, taannalu anniarunnaamisitsisinnaalluni. Takuuk qupperneq 9.

Qaratsami tinusoqaqqinnermi katsorsaaneq

Qaratsami tinusoqaqqinnermi arlaleriarluni pilattartinnissaq ajornanngilaq. Pilattaqqinnissamulli periarfissat qassiuneri killeqarsinnaallutik, tassa am-mip maminnissaa arlaleriarluni pilattaanikkut ajornakusoorsisarami, pingartumik qinngortartilluni katsorsartissimagaanni.

Sooruna qaratsami tinuneqalertartoq?

Kræfteqartarnermut ilisimatusartut qaratsakkut tinuneqartarneranut pissutaasinnaasut annikitsumik ilisimasaqarfigaat, kisianni ukioqqortusiartornermi takkussinnaaneri annertusiartortarpoq. Nappaatinik kingornuttakkanik ilisimasaqarpugut, tamatumalu qaratsami patermiluunniit kræfteqalernissaq aarlerinaateqartittarpaa – assersuutigalugu nappaat neurofibromatose aamma von Hippel-Lindaus takkuttarlutik. Ilisimaneqarpoq qingguartaanikkut qinggornerit qaratsami tinsuqalersitsisinnaasut. Oqallisigineqartorujussuunikuuvoq sarfamut sakkortuumut ledningit aamma oqarasuaatit angallattakkat aarlerinaatinik annertusisitsisuunersut, kisianni taakku qaratsami tinunernik pilersitsisarnerinik takussutaasinnaasunik sulii misissuisoqanngilaq.

Nammineerlunga qanoq iliorsinnaavunga?

Kræftimik napparsimasorpassuit nammineerlutik iliuseqarnissartik ujar-tortarpaat. Nerisatigut, timikkut sammisatigut, tupa imigassarlu, taakkuup-put iliuseqarfusinnaasut.

Pujortartarpit?

Qaratsanni tinuneqaruit pujortartarlutillu, ajunnginnerussaaq pujortartarun-naaruit. Pujortartaruit katsorsartinninnut sunniuteqarsinnaavoq, taamaalil-luni pilatsinninni qinngortartillutillu katsorsartinninni nappaatip allatut pissu-seqalerneranik arlaqartunik pisoqarsinnaalluni. Aamma pilatsereernerpit kingorna ikivit maminniarnaranut ajornakusoortitsinerussaaq. Pujortartar-neq pissutaalluni ulluni arlalinni peqqinnissaqarfimmi uninngasinnaavutit, tassani nappaatip allatut pissuseqalernera pissutaalluni.

Pujortarunnaarnissannut ikiorneqarusuppit?

Pujortarunnaarniarneq sapernartarpoq. Pingaartumik napparsimaleruttor-nerup nalaani. Kræftimut akiuiniartut piffissami 2008-2009-mi misiliummik napparsimasunut katsorsartittunut pujortarunnaarnissamut ikiuiniarluni neqerooruteqarpoq. Oqarasuaatikkuut namminerluunniit ornigunnikkut pissar-siarineqarsinnaallutik.

www.cancer.dk/tobak atuaruk

Pujortartangikkuit pilatsereernerup kingorna timit peqqissiar-torluarnerussaaq. Peqqinnissamut qullersaqarfiup pilatsin-ginnermi sap. ak. arfinilinnit, arfineq-pingasut sioqqullugit pujortarunnaarnissaq innersuussutigaa. Pilatsereernerpit ki-ngorna sap. ak. arfineq-pingasut, aqqaneq-marlullu pujortas-sanngilatit, kisianni pujortartaleqqinngilluinnarnissaq pitsaa-nerpaassaaq. Iluaqutaanaviannngilaq pujortartarneq annikil-lisikkaluaraanni. Pujortarunnaavittariaqarputit. Pujortartan-gikkuit qinngortartinnerit aamma sunniuteqarluarnerussaaq.

Pujortarunnaarnissannut akeqanngitsunik atortussannik pisinnaavutit, aamma Stoplinie-mi pujortarunnaarnissannut siunnersorneqarsinnaallutit, tlf. +45 80 31 31 31-imut sianerlutit. Kommunit arlallit aamma nakorsaataasi-viit pujortarunnaarniarnermut neqerooruteqartarput.

Imigassartorpallaarpit?

Inuit imigassamik annertuallaamik atuisut pilatsinnerminni nappaammik al-latut pissuseqalertarnernik amerlanerusunik peqalersarput, assersuutigalugu aseruuttornerit, uummatikkut aamma puakkut ajornartorsiuteqalernerit, kiisalu aanaalernissamut aarlerinaatit annertunerulernerit aamma ikit allatut pissuseqalersinnaallutik. Inunnit imigassartunnginnerusunit sivilisunerusumik uninngatinneqartarput. Innersuussutigineqarpoq katsorsartinnerup kingorna imigassamik imerpallaannginnissaq, tassalu killissarititaasunik qaanginaveersaarnissaq.

Imigassartortarnerup allangortinnissaanut ikiorneqarusuppit?

Imigassartortarnerpit allangortinnissaanut ikiorneqarnissat pisariaqartikkukku, taava katsorsarneqannginninni peqqinnissaqarfiup nakorsavilluunniit siunnersorlutit tapersorsorlutilluunniit ikiorsinnaavaatit. Aamma paasissutisat siunnersuutillu pissarsiarisinnaavatit uani: www.hope.dk imaluunniit ALKO-linie-mut oqarasuaat +45 80 33 06 10-mut sianerlutit, taakku akeqanngitsunik kinaassutsimillu isertuussillutik oqarasuaatikkut siunnersorsinnaavaatsit aamma imigassamik ajornartorsiuteqarninnik qaangiiniarninni tapersorsorsinnaavaatsit.

Peqqinnissamut qullersaqarfiup imigassat amerlassusissaannik innersuussutigisai

- Arnanut sap. ak. annerpaamik immiaaqqat arfineq-marluk
- Angutinut sap. ak. annerpaamik immiaaqqat 14-it
- Annerpaamik tulleriissillugit imigassat tallimat

Oqaatsit allattukkat

Akromegali: Nappaat qinersimi qaratsamut atasumi tinuneq ajunngitsoq alliautuutisamik sanaartuisoq. Tinunerup ilaatigut assaat, isikkat, alleqqullu allit alliaortittarpai.

Benign: Tinuneq ajunngitsoq.

Binyrebarkhormon: Nakorsaat, qaratsami imeqalertooneq pissutigalugu pullannermut akiuussutitut atorneqartartoq. Ulluinnarni nakorsaat taaneqartarpoq Prednisolon imaluunniit Medrol.

Biopsi: Vævsprøve. Misissugassamik peersineq

CT-scanning: Tarrasuinnikut misissuineq immikkut ittoq, tassani tarrasuilluni assilisat arlallit qarasaasiakkut misissorneqartarlutik.

Hypofysen: Qaratsap ataani saneraaniittoq qinerseeraq, taanna sananeqaatit timimik qisuariartitsisartut sanaartortarpai, taassumalu nakkutigisararpai qinersit allat, aamma timimi sulisut allarpassuit.

Malignitet: Sananeqaatini ajortup annertussusaa.

Metastaser: Kræftip sananeqaatai kaanngarnikkut timimi allamut tinunernik pilersitsisinnaasut. Taakku taaneqartarput metastaser. Metataster kræftetulli taassumatut ittuuvoq. Kræftimik nutaamik allamik nappaateqalersitsisuunngitsoq, assigisaali.

MR-scanning: Misissuinermi qaratsap ipiutaasartaa erseqqilluinnartumik takuneqarsinnaasarpoq, aamma tinunerit allat, tamatigut CT-scanner-iminganniit pitsaanerullunilu erseqqarinnerusartoq. Misissuineq ulorianaateqanngilluinnarpoq.

PET-scanning (Positron Emissions Tomografi): Assit atorlugit misissuineq, taanna radioaktivinik nalunaaqutsersukkanik imerpalasumik artortoqarluni kræftimik sumiissusersitsisinnaasoq.

Shunt: Sullulik amitsoq takisooq, taassuma qaratsap putuneratigut imeq annertuallaalersoq aniatissinnaavaa, ilaatigut ilu tikillugu.

SPECT-scanning (Single Photon Emission Computer Tomografi): Misissuineq, tassani qaratsami aanaarnerit assigiinngitsuni inississimasut radioaktiv-imik sallaatumik aap ingerlaarfinut imerpalasumik isaatitsinikkut uuttortaaneq.

Ventriklar: Qaratsami putusat sisamat imminnut atasut.

Ødem: Pullanneq. Imeqalernermi annertusiartorneq pissusissamisuunngitsuukkajuttoq.

Suut allat aamma atuarsinnaavakka?

Kræftimik nappaateqartunut atatillugu atuagaaqqanik atuarlugit iluaqutaasinnaasunik Kræftimut Akiuiniartut arlalinnik saqqummersitsinikuupput.

'Kræfteqalerpunga – qanoq iliorsinnaavunga?'

'Qanigisaasutut inuuneq – kræfteqarluni napparsimasup saniani'

'Kræftimik nappaateqartutut pisinnaatitaaffitit'

'Kræfti atoqatigiinnerlu'

'Timimik misiliuteqarnerit'

'Nakorsaq aperiuk'

'Periaatsit ilisimatusarnikkut akuerisaanngitsut atorlugit katsorsartinnissat eqqarsaatigaajuk?'

'Ataata suna nappaatigaajuk?'

(Atuagaaraq angajoqqaanut saaffiginnissuteqarpoq, aamma anaanamut).

Atuagaaqqat www.cancer.dk/webshop imaluunniit oqarasuaat +45 35 25 71 00 attavagalugit inniminnerneqarsinnaapput.

Aamma internettimi nappaatit pillugu annertunerusumik atuarsinnaavutit. Kræftimut Akiuiniartut nittartagaanni www.cancer.dk aamma katsorsartinneq, ilagisat, pinaveersaartitsineq ilisimatusarnerlu pillugit paasissutissanik tamanik peqarpoq. Aammattaaq kræftimik napparsimasut allat qarasaasiakkut chatteqatiginissaannut periarfissaqarpoq www.cancer.dk/debat

Nunani allani nittartakkat

CancerBACKUP Europami kræfti pillugu paasissutissiisartutut nittartagaa siuarmanerpaanut ilaavoq: www.cancerbackup.org

National Cancer Institute (NCI) amerikami peqqinnissaqarfiup ministeeriaata kræftimut suliniaqatigiiffissuaraa: www.cancer.gov

Sumi siunnersorneqarnissannik ikiorneqarsinnaavunga?

Qallunaat Nunaanni kræftimut akiuiniartut nuna tamakkerlugu illoqarfinni assigiinngitsuni kræfti pillugu siunnersuisarpoq. Tassunga sianernikkut namminerluunniit takkullutit siunnersorneqarsinnaavutit. www.cancer.dk-mi siunnersorneqarsinnaavutit ilitserorneqarlutilluunniit, imaluunniit kræftliniemut sianernikkut. Kræftimut akiuiniartut kræftimik napparsimasunut ilaqutaanullu oqarasuaatikku siunnersuisarfigaat, sianernerlu akeqanngilaq.

Qaratsamikku kræfteqartut kræfteqarlutik napparsimasunut attaveqarfiit kræfti pillugu siunnersuisartut København-imiittut aqutigalugit oqarasuaat +45 35 25 77 00-imut attavigineqarsinnaapput, imaluunniit nittartagaq: www.cancer.dk/patientforeninger attavigalugu.

Oqarasuaatikku siunnersuisarfiup kræftliniep ammasarfi

Ulluinnarni 9.00-21.00

Arfininngorneq – Sapaat 12.00-17.00

Nalliuttuni matoqqasarpoq

Oqarasuaat +45 80 30 10 30

Kræfti pillugu siunnersuisarfiit

Kræfti pillugu siunnersuisarfik ilinnut qaninneq uani nassaarisinnaavat www.cancer.dk/kraeftraadgivninginger imaluunniit Kræftimut akiuiniartunut sianerlutit oqarasuaat +45 35 25 75 00.

Piginnaanngorsaqgittarfik Dallund

Dallundsvej 63

5471 Søndersø

Oqarasuaat.: +45 64 89 11 34

E-mail: dallund@dallund.dk

www.cancer.dk/dallund

Neriuffiit Kattuffiat

Kræftimut akiuinialuni suliniaqatigiiffik, Kalaallit Nunaanni Neriuffik sumiif-
finni amerlasuuni immikkoortortaqarfeqarpoq. Ilinnut qaninnerpaaq su-
miinnersoq qanorlu saaffigineqarsinnaanersoq pillugu napparsimmavimmi
sulisunut nakorsamullu paasinarsinnaavat. Imaluunniit Neriuffiup Kattuffia
Nuummiittoq saaffigisinnaavat uunga:

Neriuffiit Kattuffiat

Postboks 1546

Aqqusinersuaq 48

3900 Nuuk

Oqarasuaat: **+299 49 04 89**

Fax: **+299 31 25 04**

E-mail

neriuffik@greenet.gl

Internet-ikut nittartagaq

www.neriuffik.gl

Qaratsamut tunngasoq

Qarasaq timerput aqullugu sulivoq. Timip sulinera nakkutigisarpaa naleqqus-sartarlugulu, aamma misigisat misilittakkallu immiuttarlugit suliarisarlugillu. Qarasaq qaratserfiup iluaniippoq, qaratserfimmiiippuq qarasaq, qarasaaraq, qaratsallu quassugartaa.

Qarasaq (storhjernen) 1300-1500 gram-it missaani oqimaassuseqarpoq, aammalu qaqqortariarsuurtut iluseqarluni. Qaratsap affaani marluusuni qaap nalaani, kasserup nalaani, pukusuup nalaani, tilliit nalaani, tamarmik immikkut ineqartinneqarput aammalu qaratsap sulineranut assigiinngitsunut aqutsi-suullutik. Tinuneq assigiinngitsunik malunniuteqartarpoq, tassani apeqqutaal-luni sumiinnersoq, taamalu qaratsap ilaani sumi naqitsineqartitsinersoq.

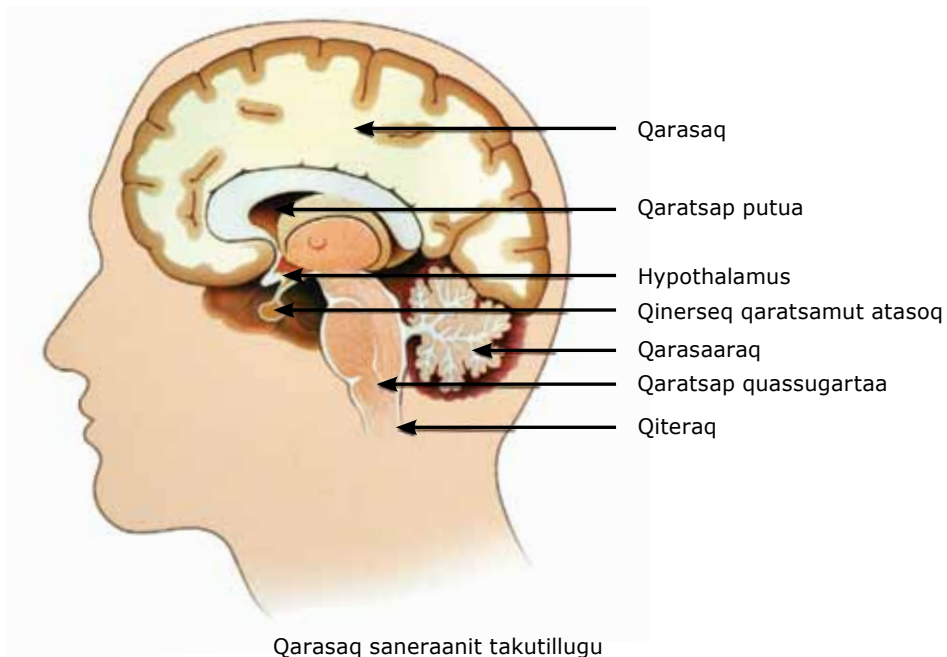
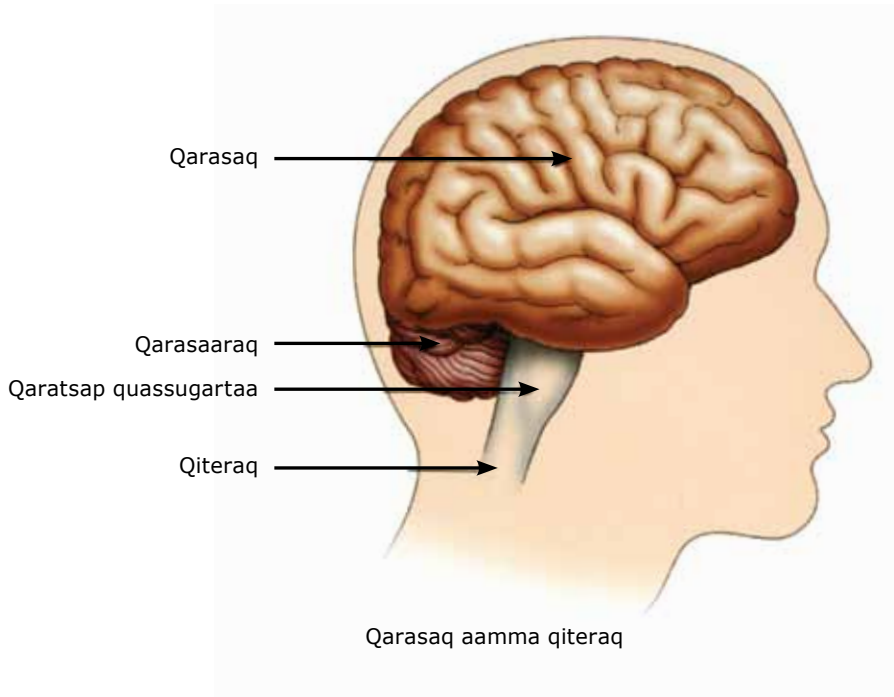
Qarasaaraq (lillehjernen) qaratsap ataani tunuatungaaniippoq. Qarasaaraq aalaaseq aamma oqimaaqatigiissaarinermut piginnaasat ataqatigiitsinneri aquppai.

Qaratsap talerpiata tungaaniit timitta saamerliup iliuusai aquttarpai, taamalu aamma qaratsap saamerliup tungaaniit timitta talerperliup iliuusai aquttar-lugit. Qaratsap talerpiata tungaani tinuneq qaratsap ilaani naqitsisimappat, taava qaratsami taassuma ilaani aqutsisut tinunerup inaaniittut sunnerne-qassapput, taamalu timip saamiatungaani malunniuteqarluni.

Qaratsap quassugartaa (hjernestammen) qarasaq qiteqqamut atanilerpaa. Qaratsap naqqani qinersip qaratsamut atasup qanittuani aallartiffeqarpoq, taannalu ammut qiteqqap tungaanut atalluni. Tassani uummatip tillernera aamma anersaartorneq aqunneqartarpoq.

Qinerseq qaratsamut atasoq (hypofysen) qaratsap ataani isit sianiutaata qanittuani inissisimavoq. Qinersip qaratsamut atasup timimi qinersit arla-qartut naleqqussartarpai, aamma sananeqaatit timimik qisuariatitsisartut arlallit pilersittarlugit.

Qarasaq qaratsap ameraasaanik kaajallallugu **ameraasaqarpoq** (meninges), taakku qaratsamut illersuutitut atuupput, aamma imertaq apornermut sak-kukillisaatitut atortoqarluni, taannalu qaratsap putuani pilersinneqartarpoq (venetrikler). Imiup aqquata milippat, taava niaqqumi imertaqalersinnaavoq.

Neriuffiit Kattuffiat

Postboks 1546
Aqqusinersuaq 48
3900 Nuuk

Tlf. +299 49 04 89

Fax: +299 31 25 04

neriuffik@greennet.gl

www.neriuffik.gl

